S 70/01-1543/01 V Brně dne 17. září 2001

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 70/01-OF, zahájeném dne 2. srpna 2001 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, a v souladu s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na návrh účastníka řízení, jímž je společnost LBO France (Gestion), Société Anonyme à Directoire et Conseil de Surveillance, se sídlem 1, rue Francois ler, Paříž, Francie, zastoupená na základě plné moci ze dne 1. srpna 2001 JUDr. Pavlem Svobodou, advokátem advokátní kanceláře WIENHOLD ANDERSEN LEGAL, v.o.s., se sídlem Husova 5, 110 00 Praha 1, ve věci povolení spojení soutěžitelů ve smyslu § 13 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, vydává toto

r o z h o d n u t í :

Spojení soutěžitelů, ke kterému dochází na základě Rámcové smlouvy o prodeji a koupi majetku a akcií, uzavřené dne 26. července 2001, mezi společností LBO France (Gestion), Société Anonyme à Directoire et Conseil de Surveillance, se sídlem 1, rue Francois ler, Paříž, Francie, a společností Schlumberger B.V., se sídlem Parkstraat 83-89, Haag, Nizozemí, a v jejímž důsledku získá společnost LBO France (Gestion), Société Anonyme à Directoire et Conseil de Surveillance, se sídlem 1, rue Francois ler, Paříž, Francie, přímou kontrolu nad společností Schlumberger Industries s.r.o., se sídlem Naskové 3, Praha 5, je spojením soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 3 písm a) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Toto spojení soutěžitelů se podle § 16 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže,

p o v o l u j e.

O d ů v o d n ě n í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zahájil dne 2. srpna 2001 na návrh společnosti LBO France (Gestion), Société Anonyme à Directoire et Conseil de Surveillance, se sídlem 1, rue Francois ler, Paříž, Francie (dále jen „LBO“), zastoupené na základě plné moci ze dne 1. srpna 2001 JUDr. Pavlem Svobodou, advokátem advokátní kanceláře WIENHOLD ANDERSEN LEGAL, v.o.s., se sídlem Husova 5, 110 00 Praha 1, správní řízení ve věci udělení povolení ke spojení soutěžitelů LBO a Schlumberger Industries s.r.o., se sídlem Naskové 3, Praha 5 (dále jen „Schlumberger ČR“), ve smyslu § 15 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon“).

Podle § 15 odst. 2 zákona má v případě spojení získáním kontroly nad jiným podnikem, o které se v daném případě jedná, povinnost podat návrh na povolení spojení soutěžitel, který má získat možnost přímo či nepřímo kontrolovat jiný podnik. Tímto soutěžitelem je společnost LBO, která je také ve smyslu § 21 zákona účastníkem daného správního řízení.

Ke spojení došlo na základě následující transakce:

Dne 26. července 2001 uzavřely společnosti LBO a Schlumberger B.V., se sídlem Parkstraat 83-89, Haag, Nizozemí (dále jen „Schlumberger B.V.“), Rámcovou smlouvu o prodeji a koupi majetku a akcií (dále jen „Smlouva“). Ve smlouvě se strany dohodly, že LBO získá od Schlumberger B.V. divizi RMS, tj. Resource Management Services, která zahrnuje (i) celosvětové podnikání v oblasti měření plynu a (ii) další činnosti v oblasti obchodu s měřícími přístroji k měření elektrické energie, vody a tepla, a to mimo oblast Severní a Jižní Ameriky ve vodárenském a elektrárenském průmyslu (dále jen „RMS AA“). Smlouva upravuje prodej určených podniků nebo podílů od společnosti Schlumberger B.V. skupině kontrolované LBO, dále obsahuje odkládací podmínku stanovící, že dokončení převodu nastane pouze v případě, že dojde k získání nezbytných povolení od antimonopolních úřadů na národní úrovni, a rovněž tzv. nekonkurenční doložku, na jejímž základě se prodávající, tedy Schlumberger, zaváže zajistit, že se on ani žádný jiný člen skupiny Schlumberger nebude po dobu 5-ti let po dokončení transakce zabývat prováděním činností, které konkurují činnostem prováděným divizí RMS AA v době dokončení převodu. Na základě shora popsané transakce, která zahrnuje rovněž nabytí 100% obchodního podílu na společnosti Schlumberger ČR, získá LBO přímou kontrolu nad společností Schlumberger ČR, ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 písm. a) zákona.

Při posuzování spojení podniků Úřad vycházel z následujících podkladů:

- návrhu na zahájení správního řízení
- dokladu o zaplacení správního poplatku
- ověřené plné moci k zastupování účastníka řízení
- formuláře vztahujícího se ke spojení
- informací o spojovaných společnostech a společnostech s nimi propojených
- rozboru postavení spojovaných subjektů na relevantním trhu,
- informací poskytnutých na ústním jednání ze dne 21. srpna 2001

Skutečnost, že se Úřad spojením zabývá, byla uveřejněna v Obchodním věstníku č. 35/01 ze dne 29. srpna 2001. Ve stanovené lhůtě 5 dnů pro podání případných připomínek Úřad žádnou připomínku k uvedenému spojení podniků neobdržel.

V souladu s ustanovením § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), Úřad umožnil, aby se zástupce účastníka správního řízení před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladu rozhodnutí a ke způsobu jeho zjištění. Zástupce účastníka řízení této možnosti využil. Po seznámení se spisem nebyly vzneseny žádné připomínky ani návrhy na doplnění důkazů a podkladů pro rozhodnutí.

Charakteristika spojovaných subjektů

Společnost **LBO France (Gestion), Société Anonyme à Directoire et Conseil de Surveillance**, se sídlem 1, rue Francois ler, Paříž, Francie, je investiční společností, která byla do francouzského obchodního rejstříku zapsána dne 8. dubna 1998. Předmětem podnikání LBO je řízení francouzských podílových fondů s licencí udělenou Francouzsku organizací bankovního dohledu. Společnost se zaměřuje na následující druhy investování realizované prostřednictvím různých fondů: (i) zakoupení akcií různých společností managementem společnosti (ii) podílnictví majoritních akcionářů nebo minority držící kontrolní balík akcií ve veřejných nebo soukromých společnostech, které jsou podhodnocené, (iii) držení portfolia hodnotných a likvidních podniků a rovněž majetku a (iv) získávání menšinového podílu ve společnostech zahajujících svoji činnost.

LBO řídí pět investičních fondů podléhajících její výlučné kontrole, což znamená, že investoři, vkládající do těchto fondů finanční prostředky, tyto fondy nekontrolují prostřednictvím hlasovacích práv, ani prostřednictvím řídících pravomocí.

Fondy řízené společností LBO mají v současnosti vlastnické podíly v 7 společnostech, ale pouze 2 z těchto společností kontrolují. Jedná se o společnost Serpaul, která provozuje lokální tržiště s drobným spotřebním zbožím v různých oblastech Francie, a dále o společnost Bertin Technologies, specializující se na technický odhad, rozvoj a realizace systémů s vyspělou technologií. S výjimkou výše uvedených většinových vlastnických podílů nemá LBO přímou nebo nepřímou kontrolu v jiných právnických osobách.

Celkový čistý celosvětový obrat společnosti LBO a jí kontrolovaných fondů a společností činil v loňském roce přibližně …… Kč.

Společnost **Schlumberger Industries s.r.o.**, se sídlem Naskové 3, Praha 5, IČO: 49 24 57 67, byla založena, dle výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 20722, dne 27.5.1993.

Schlumberger ČR je částí divize služeb RMS, která byla dosud součástí mezinárodní skupiny Schlumberger. Společnost provozuje činnosti zejména v oblasti výrobků pro měření elektrické energie, plynu, tepla a vody, a to na území České republiky. Žádnou jinou společnost v České republice nekontroluje.

Čistý obrat společnosti Schlumberger za rok 2000 činil …… USD, což je v přepočtu (podle průměrného devizového kurzu pro rok 2000) asi …….. Kč. Celkový čistý obrat divize RMS AA činil v loňském roce …….. USD, v přepočtu tedy asi …… Kč.

Relevantní trh

Úřad šetřil, zda navrhovaným spojením vznikne nebo bude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich, a to takovým způsobem, že dojde k podstatnému narušení hospodářské soutěže. V případě negativního zjištění je Úřad povinen ve lhůtě do 30 dnů od zahájení správního řízení vydat rozhodnutí, kterým předmětné spojení povolí. Za účelem zjištění, zda tato podmínka byla splněna, bylo třeba, aby Úřad vymezil, ohledně jakého zboží, na jakém území a v jakém časovém momentu dochází ke střetu nabídky a poptávky, tj. relevantní trh.

Za relevantní trh se obecně pokládá místo, kde se střetává nabídka s poptávkou zboží, které je schopno uspokojit určitou konkrétní potřebu spotřebitele. Výrobkový relevantní trh zahrnuje všechny výrobky nebo služby, které spotřebitel pokládá vzhledem k jejich vlastnostem, ceně a způsobu použití za shodné nebo zaměnitelné. Geografický trh zahrnuje území, kde jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky hospodářské soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné. Časové vymezení trhu vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovatelnost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje ji od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle. Z časového hlediska je při posuzování trhu brán v úvahu minulý a očekávaný vývoj pravidelných, případně relativně trvale se opakujících dodávek na trh.

- vymezení relevantního trhu z hlediska výrobkového

Společnost Schlumberger ČR působí v oblasti měřících přístrojů, určených k měření elektrické energie, plynu, tepla a vody (dále jen „měřená média“) a s tím souvisejících služeb.

Na tuzemský trh dodává Schlumberger ČR především samotné měřící přístroje, dále systémy, které obsahují hardware a software potřebný k provozování měřící funkce, a poskytuje související služby, například služby související se shromažďováním dat. Odběrateli shora uvedených výrobků jsou zejména distribuční a rozvodné společnosti, které jsou vlastníky měřících zařízení.

Uvedené výrobky a služby lze odlišit podle funkce a konečných uživatelů na:

- Výrobky a služby pro domácnosti, které jsou určeny k měření poměrně malých objemů poskytovaných měřených médií. Přestože mají nejnižší prodejní cenu za jednotku, představují v oblasti měření největší segment, a to jak z hlediska celkových výnosů, tak z hlediska množství prodaných jednotek.
- Výrobky a služby pro sektor podnikání a průmyslu, které slouží k měření služeb v oblasti měřených médií, které dosahují velkých objemů a jsou určeny pro konečné uživatele v tomto sektoru. Mezi spotřebitele v sektoru podnikání a průmyslu patří výrobci nebo poskytovatelé služeb, kteří služby v oblasti měřených médií využívají jako zdroj pro podnikatelskou činnost a ne pro svoji osobní potřebu.

Další možné dělení výrobků, dodávaných společností Schlumberger ČR na trh, je dělení z hlediska druhu měřeného média, a sice na:

- Přístroje k měření elektrické energie – Elektroměry jsou přístroje určené k měření a zaznamenávání množství energie, která jimi prochází. Zejména pro oblast elektrické energie se užívají i systémy automatického odečítání měřících přístrojů, které automatizují proces příjmu dat nebo odečítání údajů na měřícím přístroji. Tento sektor je ve fázi rozvoje a nedospěl doposud k významnějším komerčním pokrokům.
- Přístroje k měření plynu – Plynoměry jsou určeny k měření objemu plynu, který jimi prochází. Podle použité technologie se rozlišuje několik druhů plynoměrů, typ použitého plynoměru závisí především na požadované míře přesnosti.
- Přístroje k měření tepla – Tepelné měřiče jsou určeny k výpočtu kalorického obsahu tepla dodaného spotřebiteli, jenž se provádí pomocí měření vstupní a výstupní teploty a průtoku páry, která jimi prochází. Tepelné měřiče se mohou používat jak pro vytápěcí, tak pro chladící zařízení.

- Přístroje k měření vody – Vodoměry jsou zařízení určená k měření a zaznamenávání množství vody, které jimi prochází. Vodoměry používané v segmentu podnikání a průmyslu pracují na bázi mechanické, popřípadě elektromagnetické technologie.

Protože LBO na tuzemský trh nedodává žádné výrobky ani zde neposkytuje služby, vymezil Úřad jako relevantní trhy ty, na které dodává své výrobky společnost Schlumberger ČR. Tyto výrobky jsou z hlediska způsobu použití vzájemně nezaměnitelné a proto Úřad vymezil relevantní trhy v závislosti na druhu měřeného média na:

- trh přístrojů určených k měření elektrické energie a s tím souvisejících služeb
- trh přístrojů určených k měření plynu a s tím souvisejících služeb
- trh přístrojů určených k měření tepla a s tím souvisejících služeb
- trh přístrojů určených k měření vody a s tím souvisejících služeb

- vymezení relevantního trhu z hlediska geografického

Jak již bylo uvedeno, relevantní trh z hlediska geografického zahrnuje území, na kterém se realizuje vztah nabídky a poptávky po zboží za dostatečně homogenních podmínek, jimiž se odlišuje od ostatních území, na kterých nabídka a poptávka probíhá za podmínek zřetelně odlišných. Relevantní trhy z hlediska geografického jsou vymezeny:

- územím České republiky.

- vymezení relevantního trhu z hlediska časového

Vymezení trhu z hlediska časového vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovanost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle. V daném případě se jedná o trhy trvalé, charakterizované pravidelnými dodávkami (službami) po celý kalendářní rok, nepodléhající významným výkyvům. Z uvedeného důvodu byly relevantní trhy z hlediska časového vymezeny jako trhy trvalé. Pro posuzování spojení byl sledován poslední finanční rok, tedy rok 2000, s přihlédnutím k roku 1999 a 1998.

Úřad provedl toto vymezení na základě podkladů poskytnutých účastníkem řízení, vlastních zjištění a získaných podkladů.

Posouzení dopadů spojení

Při posuzování dopadů daného spojení soutěžitelů se Úřad zabývá zejména strukturou relevantního trhu, podílem spojujících se soutěžitelů na tomto trhu, jejich hospodářskou a finanční silou, právními a jinými překážkami vstupu dalších soutěžitelů na relevantní trh, možností volby dodavatelů nebo odběratelů spojujících se soutěžitelů, vývojem nabídky a poptávky na relevantním trhu, potřebami a zájmy spotřebitelů, jakož i výzkumem a vývojem, jehož výsledky vedou ku prospěchu spotřebitele a nebrání účinné soutěži.

Úřad návrh na povolení spojení zamítne, jestliže spojení by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu.

Soutěže na vymezených relevantních trzích se účastní, a to již delší dobu, silné zahraniční společnosti, např. Siemens, Invensys, ABB či Elster, a které většinou působí i na trzích odlišných a s relevantními trhy nijak nesouvisejících. Tržní podíly společnosti Schlumberger ČR, respektive skupiny Schlumberger, se pohybují na relevantních trzích okolo …..., s tím, že podíl na trhu výrobků určených k měření tepla a souvisejících služeb je ….., a na trhu výrobků určených k měření plynu a souvisejících služeb dosahuje podílu …… Přitom platí, že na každém z vymezených relevantních trhů má některý z výše uvedených konkurenčních soutěžitelů vyšší tržní podíl než Schlumberger ČR.

Důležitým faktorem, který představuje nejvýznamnější krok ve vývoji obchodu s měřenými médii a má značný dopad na oblast samotného měření, je pokračující deregulace trhů s těmito médii v České republice. Jednotlivé sektory, tj. elektroenergetika, plynárenství, vodárenství a teplárenství, se nacházejí v různých fázích deregulace, přičemž nejvíce otevřeným je trh s elektrickou energií. Rostoucí konkurence na těchto trzích nutí dodavatele měřených médií, aby snížili náklady, nabízeli hodnotné služby a shromažďovali a spolehlivě zpracovávali narůstající množství měřených údajů. V důsledku toho je nutný rychlý vývoj měřících přístrojů a zařízení, které by odpovídaly novým požadavkům. Technologická inovace a z ní vyplývající trend používání elektronických měřičů jsou podnětem k vývoji stále dokonalejších měřících přístrojů a řešení v oblasti měření shora uvedených médií. Schlumberger ČR nemá k dispozici vlastní výzkumnou a vývojovou základnu, vývoj a výzkum probíhá v zahraničí v rámci celé skupiny Schlumberger a jeho výsledky jsou poskytovány jednotlivým členům této skupiny.

Pro vymezené relevantní trhy je typické snižování cen měřících přístrojů v důsledku vyšší soutěživosti mezi dodavateli měřených médií, jejíž příčinou je deregulace a privatizace, dále nadměrná kapacita výrobců měřících zařízení a snaha soutěžitelů o dosažení co nejnižších nákladů.

Odběratelé již nepovažují za významné, zda výrobce sídlí v jejich zemi, nýbrž kladou důraz na kvalitu, servis, krátké dodací lhůty, vysoký stupeň funkčnosti a na celkovou hospodárnost. Důležitý je tedy příznivý poměr mezi cenou a výkonností. Tento proces vede k vyrovnávání cen v České republice a v jiných státech Evropy a zejména ke koncentraci výroby.

Pro všechny měřící přístroje platí místní předpisy, v jednotlivých zemích odlišné, které mají v zásadě zajistit jejich přesnost. Tyto předpisy mají významný dopad na náklady vynaložené na výrobu měřících přístrojů a mohou ovlivnit relativní konkurenceschopnost jednotlivých přístrojů. Jiné bariéry vstupu na trh, vycházející z právních předpisů, především v oblasti práva duševního vlastnictví na vymezených relevantních trzích neexistují.

Přes výše uvedené skutečnosti, které nasvědčují tomu, že ke vstupu na vymezené relevantní trhy, respektive k dlouhodobému udržení se na nich, je třeba vysokých investic, a přes významné postavení společnosti Schlumberger ČR v České republice, Úřad konstatuje, že soutěžní prostředí na těchto trzích je relativně dobré, a to zejména z toho důvodu, že jak již bylo uvedeno, konkurenčními soutěžiteli jsou vesměs dostatečně silné zavedené zahraniční společnosti, například Siemens, Invensys, ABB či Elster.

V souvislosti s vymezenými relevantními trhy se pro povolení posuzovaného spojení soutěžitelů jeví jako nejvýznamnější skutečnost, že posuzované spojení soutěžitelů nepovede ke změně struktury těchto trhů, jakož i postavení jednotlivých soutěžitelů působících na vymezených relevantních trzích. V období před uskutečněním předmětného spojení soutěžitelů nevyvíjela skupina navrhovatele, který je investiční společností, na vymezených relevantních trzích žádnou činnost, ať už v tuzemském či celosvětovém měřítku. Z tohoto důvodu nebude mít posuzované spojení na relevantních trzích negativní dopad na efektivní hospodářskou soutěž.

Právní rozbor

Podstatou posuzovaného spojení podniků je nabytí kontroly nad společností Schlumberger ČR ze strany LBO, ke kterému došlo na základě Rámcové smlouvy o prodeji a koupi akcií, uzavřené mezi společností LBO a jediným společníkem Schlumberger ČR, společností Schlumberger B.V. V důsledku této smlouvy získala LBO 100% obchodní podíl

na společnosti Schlumberger ČR, a tím i kontrolu nad touto společností. Došlo tedy ke spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 3 písm. a) zákona.

V § 13 písm. a) zákon stanoví, že spojení podniků podléhá povolení Úřadu, jestliže celkový celosvětový čistý obrat všech spojovaných soutěžitelů za poslední účetní období je vyšší než 5 miliard Kč. Tuto podmínku posuzované spojení podniků splňuje, a podléhá tedy povolení Úřadu.

Úřad v dalším postupu zkoumal, zda spojením vznikne nebo bude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže. Na základě analýzy relevantních trhů a dopadů spojení na tyto trhy dospěl Úřad k závěru, že posuzované spojení podniků nepovede k takovém zvýšení tržní síly společnosti Schlumberger ČR, která by jí umožňovala chovat se nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Nedojde tedy ke vzniku dominantního postavení.

Z toho důvodu zvolil Úřad postup podle § 16 odst. 2 a ve stanovené lhůtě 30 dnů vydává rozhodnutí, kterým spojení podniků LBO a Schlumberger ČR povoluje.

Poučení o opravném prostředku

Ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, lze proti tomuto rozhodnutí podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru fúzí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luboš Rybák
ředitel odboru

Rozhodnutí obdrží:
JUDr. Pavel Svoboda
WEINHOLD ANDERSEN LEGAL, v.o.s.
Husova 5
110 00 Praha 1